

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ

Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI..... 7

2.1. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	7
2.2. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER.....	7
2.3. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLE- CEK HUSUSLAR.....	8
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9

3. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI 9

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	9
3.2. ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	10

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünlüğe sahip bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüğe sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılabilecek öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanan, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiyle, demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına ters-tir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerdedir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalışmalarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözeten bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Temel Sanat Eğitimi Dersi Öğretim Programı, özellikle çağımızda yaşanan hızlı değişimler göz önüne alınarak yaratıcı ve yaşadığı çağın ihtiyaçlarına cevap veren bireylerin yetiştirilebilmesi için eski ve yeni yaklaşımların harmanlandığı bir anlayışla hazırlanmıştır. Temel Sanat Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen kazanımlar; sanatın temel ilke ve öğeleri, renk bilgisi, perspektif, kompozisyon ve çeşitleri, üç boyutlu düşünmeye yönelik uygulanan yöntem ve teknikler gibi temel konulardan oluşmaktadır. Program, üst sınıflardaki atölye derslerine (İki Boyutlu Sanat Atölye, Üç Boyutlu Sanat Atölye, Grafik Tasarım vb.) hazırlık için temel olacak bilgi ve beceriye yönelik uygulamaları içermektedir. Ayrıca program ile geleneksel ve çağdaş sanat materyallerinin kullanılarak tasarım yapılması, temel sanat dilinin geliştirilmesi, uygulamalarda farklı tekniklerin bir arada kullanılması da hedeflenmektedir.

2.1. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Sanat kavramı ve sanatın alanları hakkında bilgi sahibi olmaları
- Sanat ve zanaat kavramları arasındaki farkı ifade etmeleri
- Sanatın temel ilke ve öğeleri hakkında bilgi sahibi olmaları ve öğrendiklerini çalışmalarında uygulamaları
- Sanat yoluyla estetik duyarlılık kazanmaları
- Çalışılacak konunun amacına uygun malzeme seçmeleri ve seçtikleri malzemeye anlam yüklemeleri
- Doğayı ve objeleri gözlemlemeleri, gözlemlerini nesnel ve sanatsal olarak algılayıp özgün formlarda ortaya koymaları ve bunları yorumlama yeteneği kazanmaları
- Hayal güçlerini kullanarak oluşturdukları özgün çalışmalarla kendilerini ifade etmeleri
- Planlı çalışmaları ve zamanı verimli kullanmaları
- Görsel algılama ve inceleme becerisi kazanmaları
- Çok yönlü, eleştirel ve yaratıcı düşünceleri
- Çalışmalarda kullanacakları resim tekniklerini kurallarına göre uygulamaları
- Çevreye ve topluma karşı estetik bir bakış açısı geliştirmeleri

2.2. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

Temel Sanat Eğitimi Öğretim Programı ile ulaşılması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Analitik düşünme
- Araştırma
- Sorgulama
- Gözlem yapma
- Analiz etme
- Problem çözme
- Sentez yapma
- Yorumlama
- Bağımsız çalışma
- Bilişim teknolojilerini kullanma
- Sanatın öğeleri ve ilkelerini kullanma
- Resim tekniklerini doğru kullanma
- Görsel okuryazarlık
- Yaratıcı düşünme
- Değişim ve sürekliliği algılama
- Estetik duyarlılık

2.3. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Sanata dair temel kavram ve yöntemlerin verilip bunlarla ilgili uygulamaların yapıldığı Temel Sanat Eğitimi dersinde hedeflenen amaçlara ulaşmak için olabildiğince çok yazılı ve görsel kaynaktan yararlanılmalıdır. Öğrencinin daha çok kaynağa ulaşmasını sağlamak için de okulda imkânlar dâhilinde bir “sanat kitaplığı / kütüphanesi” oluşturulmalıdır.
- Atölyelerde önemli sanatçılara ait, çok sayıda örnek bulundurulması öğrencilerin motivasyonunu artıracaktır.
- Öğretim Programı ile hedeflenen becerilerin kazandırılması için, verilen teorik bilgilerin atölye uygulamaları ile desteklenmesi ihmal edilmemelidir.
- Öğretmenin atölye uygulamalarına dâhil olması, öğrenciyi motive etmek açısından önemlidir. Bu sayede öğrencinin, öğretmenini örnek alması da sağlanmış olacaktır.
- Atölye uygulamalarında öğrenci grubunun ilgileri, ihtiyaçları, beklentileri, hazır bulunuşluk düzeyleri ve atölyenin imkânları da dikkate alınmalıdır.
- Etkinlikler planlanırken programda yer alan kazanımlar göz ardı edilmemelidir.
- Her öğrencinin kendine özgü bir çizim karakterinin olduğu göz önüne alınarak bireysel gelişimlerinde buna uygun rehberlik yapılmalıdır. Ayrıca özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler desteklenmelidir.
- Öğrencilere teknik düzeylerinin çok altında veya çok üstünde çizimler verilmemelidir.
- Uygulamalarda öğrencilerin yöntem ve teknikleri öğrenmeleri ve bunlarla ilgili pekiştirme yapmaları için öğrencilere yeterli süre verilmeli, bir çalışma bitmeden yeni bir çalışmaya geçilmemelidir. Ünitelere ayrılan ders saatleri belirlenirken de bu hususlara mutlaka dikkat edilmelidir.
- Performans ödevleri ve projeler, programda yer alan kazanımlara uygun olarak verilmelidir.
- Öğrencilere verilen ödev ya da proje kapsamındaki uygulama ve araştırma çalışmaları, sanatı anlamak ve sanatı okumak adına yapılan etkinliklerdir. Öğrenciler uyguladıkları konuları araştırarak, daha önceden yapılmış eserleri inceleyerek sanatçılar arasındaki farkları tespit edebilirler. Araştırma etkinliği, öğrencilerin sanat eserleri hakkında bilgilere (sanatçının hayatı, dönemi ve üslubu vb.) ulaşması ve eserin özelliklerini tanıması açısından önemlidir. Uygulamalar ve araştırma etkinlikleri öğrencilerin yeni bakış açıları kazanmalarını sağlayarak kültürel gelişimlerini destekleyici nitelikte olmalıdır.
- Öğrenciler, hem çeşitli sanatsal etkinliklere katılmak hem de sanat galerileri ile müzeleri ziyaret etmek için teşvik edilmelidir. Bu sayede öğrencilerin sanata olan ilgileri canlı kalacaktır.
- Yapılan çalışmalar için öğrencilerin bir portfolyo (görsel dosya) hazırlamaları teşvik edilmelidir.
- Öğrenciler tarafından yapılan çalışmaların atölyelerde ve okul koridorlarında sergilenmesi sağlanmalıdır.
- Ödevlerin, öğrencilerin ilgisini çekebilecek ve onları araştırmaya yönlendirecek nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.
- Öğrenciler, çalışmalarda kullanacakları malzemenin olanaklarını keşfetmeye yönlendirilmelidir.
- Programda yer alan değerlerin yeri geldikçe öğrencilerin yapacakları etkinlik, çalışma ve araştırmalarla ilişkilendirilmesi sağlanmalıdır.
- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici; öğrencilerin demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede onlara yol gösterici olmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
TEMEL SANAT EĞİTİMİNE GİRİŞ	8	8	6
SANATIN TEMEL ÖGELERİ	22	36	25
MEKÂN VE PERSPEKTİF	13	16	11
RENK BİLGİSİ	19	32	22
KOMPOZİSYON VE SANATIN İLKELERİ	14	36	25
ÜÇ BOYUTLU ÇALIŞMALAR	7	16	11
TOPLAM	83	144	100

3. TEMEL SANAT EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda altı ünite bulunmaktadır. Kazanımlar; ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 1. Kazanımların Yapısı

3.2. ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

1. TEMEL SANAT EĞİTİMİNE GİRİŞ

1.1. Sanatın Temel Kavramları

1.1.1. Sanat kavramını tanımlar.

Sanat kavramının içeriği ve özelliklerinden bahsedilir.

1.1.2. Sanatın önemi ve gerekliliğini açıklar.

1.1.3. Sanatçı kavramını tanımlar.

1.1.4. Sanat eserini tanımlar.

1.1.5. Tasarım kavramını tanımlar.

1.2. Sanat Eğitiminin Gerekliliği

1.2.1. Sanat eğitiminin önemini açıklar.

1.2.2. Temel sanat eğitiminde kullanılan araç gereçleri ifade eder.

Kurşun kalem, iğne uçlu mürekkepli kalem, keçe uçlu kalem, değişik uçlu ve şekilli fırça, silgi, kesici alet, kâğıt, karton, sulu boya, guaj boya ve akrilik boyadan bahsedilir.

1.3. Sanat Alanları

1.3.1. Sanat türlerini açıklar.

a) Günümüzde endüstriyel sanatlar ve güzel sanatlar olmak üzere iki ana bölümde incelenen sanatın bu iki dal içinde de türlere ayrıldığından bahsedilir.

b) Sanat ve zanaat arasındaki fark vurgulanır.

2. SANATIN TEMEL ÖGELERİ

2.1. Nokta-Çizgi

2.1.1. Nokta kavramını tanımlar.

a) Nokta, matematik ve sanattaki tanımlarıyla açıklanır.

b) Piksel-nokta ilişkisinden bahsedilir.

2.1.2. Noktanın özelliklerini açıklar.

Noktanın oluşumu ve etkisine yönelik olarak doğadan ve çevreden bulunan örnekler incelenir.

2.1.3. Tasarımda noktanın çeşitli etkilerini açıklar.

a) Büyük-küçük, sık-seyrek, koyu-açık nokta dağılımlarının tasarımdaki farklı etkilerinden bahsedilir.

b) Nokta ile yapılmış eser ve çalışmalar incelenir.

2.1.4. Yüzey düzenlemelerinde noktayı kullanır.

Nokta etkisinin görülebilmesi için 10x10 cm, 15x15 cm gibi ölçülerde, birden fazla sayıda ve çeşitli düzenlemelerle yüzey üzerine sık-seyrek, büyük-küçük nokta çalışması yapılır.

2.1.5. Çizgi kavramını tanımlar.

Çizginin oluşumu ve etkisine yönelik olarak doğadan ve çevreden bulunan örnekler incelenir.

2.1.6. Tasarımda çizginin çeşitli etkilerini açıklar.

a) Çizgi değerinden bahsedilir.

b) Çizgi ile yapılmış çalışmalar ve gravürler incelenir.

2.1.7. Çizgi çeşitlerini örneklerle açıklar.

a) Devamlı, kesik, düz, eğri, kırık, ince, kalın, diyagonal çizgilerin kompozisyon üzerindeki etkisinden bahsedilir.

b) Çizgi çeşitleri tanıtılırken uygun eserlerden örnekler de verilir.

2.1.8. Yüzey düzenlemelerinde çizgiyi kullanır.

10x10 cm, 15x15 cm gibi ölçülerde, birden fazla sayıda ve çeşitli düzenlemelerle yüzey üzerine devamlı, kesik, düz, eğri, kırık, ince, kalın, diyagonal çizgi çalışması yapılır.

2.2. Leke

2.2.1. Leke kavramını tanımlar.

Lekenin oluşumu ve etkisiyle ilgili olarak doğadan ve çevreden bulunan örnekler incelenir.

2.2.2. Tasarımda leke etkisini örneklerle açıklar.

Uygun eserler üzerinden leke çalışmaları incelenir.

2.2.3. Lekeyi nokta ve çizgilerle yüzey üzerine uygular.

Sıklık ve seyrekliğin leke değerleri üzerindeki etkisinden bahsedilir.

2.2.4. Çalışmalarında açık-orta-koyu leke değerlerini kullanır.

2.3. Doku

2.3.1. Doku kavramını tanımlar.

2.3.2. Tasarımda doku etkisini örneklerle açıklar.

Doku ile ilgili çalışma ve eserler incelenir.

2.3.3. Nesnelerin kendine özgü dokulara sahip olduğunu açıklar.

Doğal ve yapay nesnelerin doku özellikleri incelenir.

2.3.4. Çalışmalarında çizgi ve leke kullanarak dokuyla ilgili uygulamalar yapar.

Yapay ve doğal doku ile ilgili çizimler yapılarak görsel dosyalar hazırlanır.

2.4. Biçim ve Form

2.4.1. Biçim ve form kavramlarını tanımlar.

Biçim ve form kavramları tanımlanırken iki kavram arasındaki farktan bahsedilir.

2.4.2. Biçim ve formun özelliklerini açıklar.

2.4.3. Işık-gölgenin form oluşumuna etkisini açıklar.

Işık türleri ve ışığın form üzerindeki etkileri incelenir.

2.5. Oran-Orantı

2.5.1. Tasarımda oran-orantının özelliklerini açıklar.

2.5.2. Formun hem kendi bütünlüğünde hem de diğer formlarla karşılaştırıldığında ölçü olarak farklılıklar içerdiğini tespit eder.

2.5.3. Formların oranlarına dikkat ederek uygulamalar yapar.

3. MEKÂN VE PERSPEKTİF

3.1. Mekân

3.1.1. Mekân kavramını tanımlar.

3.1.2. Mekân çeşitlerini açıklar.

3.1.3. Her varlığın bir mekânda bulunduğunu açıklar.

3.1.4. Çalışmalarında mekân-nesne ilişkisini uygular.

3.2. Mas ve Espas

3.2.1. Mas kavramını tanımlar.

3.2.2. Espas kavramını tanımlar.

3.2.3. Mas-espasın özelliklerini açıklar.

Tasarımda mas ve espasın iç içe geçmiş iki kavram olduğu belirtilerek bu iki kavramın özelliklerinden bahsedilir.

3.2.4. Doğadaki mas-espas ilişkisini açıklar.

3.2.5. Çalışmalarında mas ve espası uygular.

Mekân da dikkate alınarak basit geometrik nesnelerle eskiz çalışması yapılır.

3.3. Perspektif

3.3.1. Perspektif kavramını tanımlar.

3.3.2. Doğadaki derinlik etkisinin oluşumunu açıklar.

Doğadan yakın ve uzak nesneler gözlemlenerek doğada derinlik etkisinin nasıl oluştuğundan bahsedilir.

3.3.3. Perspektif çeşitlerini ayırt eder.

Doğada ve sanat eserlerindeki çizgi perspektifi ile hava perspektifi incelenir.

3.3.4. Çalışmalarında leke değerlerini kullanarak hava perspektifini uygular.

Hava perspektifinin oluşumunda leke değerlerinin önemi üzerinde durularak konuyla ilgili uygulamalar yapılır.

4. RENK BİLGİSİ

4.1. Rengin Oluşumu

4.1.1. Rengin oluşumunda ışığın etkisini açıklar.

Işık, ışık kaynakları, tayf, görme ve Newton prizması açıklanır.

4.1.2. Işık renkleri ile pigment renklerini ayırt eder.

4.2. Renk Grupları

4.2.1. Ana ve ara renkleri ayırt eder.

4.2.2. Sıcak ve soğuk renkleri ayırt eder.

4.2.3. Zıt ve tamamlayıcı renkleri ayırt eder.

Yalın, açık-koyu, sıcak-soğuk, yansıtıcı, tamamlayıcı, kalite ve miktar olarak adlandırılan yedi renk kontrastı hakkında bilgi verilir.

4.2.4. Renk çemberinin ana, ara, sıcak, soğuk, zıt ve tamamlayıcı renklerle oluştuğunu tespit eder.

4.2.5. Renk çemberini uygular.

4.2.6. Renkte ton kavramını açıklar.

4.2.7. Renk skalası kavramını açıklar.

Renk skalasının bir renkten diğer renge aşamalı ton geçişi olduğu örneklerle gösterilir.

4.3. Nötr Renkler

4.3.1. Nötr rengi açıklar.

4.3.2. Çalışmasında nötr renk skalasını uygular.

4.4. Rengin Kroması-Değeri-Armonisi

4.4.1. Rengin yoğunluğunu açıklar.

4.4.2. Çalışmasında renklerin siyah ve beyaz ile karışımından elde edilen değerlerini uygular.

4.4.3. Valör kavramını açıklar.

4.4.4. Bir rengin diğer renklerle karışımıyla elde edilen değerleri çalışmalarında uygular.

4.4.5. Renk armonisinin oluşumunu açıklar.

Uygun eserler üzerinden renk armonisi incelenir.

4.4.6. Renk armonisinin çeşitlerini açıklar.

Monokromatik, yakın ve kontrast renk armonilerinden bahsedilir.

4.4.7. Doğada ve sanat eserlerindeki renk armonisini tespit eder.

4.4.8. Çalışmalarında renk armonilerini uygular.

5. KOMPOZİSYON VE SANATIN İLKELERİ

5.1. Kompozisyon

5.1.1. Kompozisyon kavramını tanımlar.

a) Kompozisyonun, sanatın öge ve ilkelerinden oluştuğu anlatılır.

b) Tüm sanat eserlerinin bir kompozisyona sahip olduğu vurgulanır.

5.2. Sanatın İlkeleri

5.2.1. Sanatın ilkelerini açıklar.

a) Hareket, ritim, birlik, zıtlık, vurgu, hiyerarşi ve denge kavramları anlatılır.

b) İlkeler, sanat eserleri üzerinden incelenir.

5.2.2. Kompozisyonda öğelerin harekete ve yön oluşumuna etkisini açıklar.

Kompozisyonda öğelerin zıt yönlerde kullanılmasının hareketin etkisini artıracığından bahsedilir.

5.2.3. Çalışmalarında yön ve hareket ilkelerini uygular.

5.2.4. Kompozisyonda öğelerin ritim oluşumuna etkisini açıklar.

Kompozisyonda ritim duygusunun çizgi, doku, leke, renk, mas-espas, ışık-gölge ve biçim öğelerinin düzenli birim tekrarıyla ortaya çıktığından bahsedilir.

5.2.5. Çalışmalarında ritim ilkesini uygular.

5.2.6. Kompozisyonda öğelerin zıtlık ve birlik oluşumuna etkisini açıklar.

a) Kompozisyonda zıtlık ilkesinin öğeler arasındaki farklılık ya da karşıtlıklar olduğu vurgulanır.

b) Kompozisyonda birlik ilkesinin öğelerin uyum içerisinde bir araya gelmesi olduğu vurgulanır.

5.2.7. Çalışmalarında zıtlık ve birlik ilkelerini uygular.

5.2.8. Kompozisyonda öğelerin denge oluşumuna etkisini açıklar.

a) Kompozisyonda denge ilkesinin öğelerin bir bütün olarak algılanmasını sağlayan görsel düzenleme olduğu vurgulanır.

b) Denge ilkesinin simetrik ve asimetrik türlerinden bahsedilir.

5.2.9. Çalışmalarında denge ilkesini uygular.

5.2.10. Kompozisyonda öğelerin vurgu ve hiyerarşi oluşumuna etkisini açıklar.

a) *Kompozisyonda vurgu ilkesinin form, hacim, çizgi, doku, ton, renk değerleri ve anlam zıtlıklarıyla sağlandığı vurgulanır.*

b) *Kompozisyonda hiyerarşi ilkesinin öğelerin önem sırasına göre birbirleriyle ilişki içinde olduğu bir düzen sağladığı vurgulanır.*

5.2.11. Çalışmalarında vurgu ve hiyerarşi ilkelerini uygular.

5.3. Kompozisyon Çeşitleri

5.3.1. Kompozisyon çeşitlerini örneklerle açıklar.

Açık, kapalı, merkezî, üçgen, diyagonal, simetrik, asimetrik kompozisyonların özellikleri örnek görseller üzerinden vurgulanır.

5.3.2. Kompozisyon bilgisinden yararlanarak özgün kompozisyonlar yapar.

6. ÜÇ BOYUTLU ÇALIŞMALAR

6.1. Üç Boyutlu Sanat

6.1.1. İki boyutlu sanatı tanımlar.

6.1.2. Üç boyutlu sanatı tanımlar.

6.1.3. İki boyutlu ve üç boyutlu sanat arasındaki farkı ayırt eder.

6.1.4. Üç boyutlu sanatın özelliklerini ve çeşitlerini açıklar.

Seramik, heykel, rölyef, anıt, mimari yapılar gibi üç boyutlu sanat çalışmaları incelenir.

6.1.5. Üç boyutlu birim yapar.

6.1.6. Birim tekrarı ile üç boyutlu çalışır.

Çalışmalarda renk, yön, biçim ve ölçüdeki farklı tekrarların bütüne etkisinden bahsedilir.

6.1.7. Üç boyutlu uygulamalar yapar.

Doğal nesnelerden ve hayvan figürlerinden yola çıkılarak üç boyutlu çalışmalar yapılır.